

Štěnice jsou u nás aktuální

Bed bugs re-emerging in the Czech Republic

Václav Rupeš

Výskyt štěnice domácí (*Cimex lectularius*) se v posledních 5–10 letech prudce zvyšuje ve všech rozvinutých státech světa, ČR nevyjímaje. Dle některých zahraničních údajů se výskyt štěnic zvyšuje meziročně až na dvojnásobek. Hlavní příčinou je jejich rezistence k insekticidům, ale také to, že pracovníci firem provádějících ochrannou dezinfekci, ani obyvatelé, nemají s jejich hubením potřebné zkušenosti (ještě v nedávné minulosti byl výskyt štěnice výjimkou). Svoji roli dále hraje i zvyšující se migrace obyvatelstva za prací i za rekreací.

Odpovědi na nejčastější otázky

1. Proti štěnicím lze používat pouze kontaktně působící insekticidy, s reziduální účinností, aplikované postřikem. Podle zahraniční odborné literatury jsou proti štěnicím, v důsledku jejich rezistence, plně účinné jen organofosfáty. V současnosti však není na seznamu biocidů povolených pro členské země EU žádný organofosfát. Není proto povolen ani chlorpyrifos, který patří do stejné skupiny a byl účinnou látkou přípravku Faracid. Tento přípravek však byl určen pro malospotřebitelské použití (tj. pro zásahy malého rozsahu, především k zamezení vstupu mravenců ze zahrad do obytných budov). Proti štěnicím jsou však nutné profesionální zásahy většího rozsahu, za použití přípravků k tomu povolených. Žádný organofosfát není pro hubení štěnic povolen ani např. v USA nebo Austrálii.
2. Na mezinárodní konferenci, 6th International Conference on Urban Pests, Budapešť, červenec 2008, byl velký prostor věnován hubení štěnic. Zde bylo konstatováno, že přípravek Ficam 80 W má potřebnou účinnost, jeho aplikace však musí být provedena pečlivě a zásah se musí skládat nejméně ze 2 až 3 opakovaných postřiků v intervalech 2–3 dní.
3. Podle údajů publikovaných na stejné konferenci lze za použití přípravků povolených pro EU, včetně ČR, dosáhnout ještě výraznějších výsledků při aplikaci směsi (tank mix) složené z 1% přípravku K-Othrin 25 SC a z 1% přípravku AquaPy. Směs se rovněž aplikuje postřikem. Avšak i zde platí, že předpokladem úspěchu je pečlivá práce kvalifikovaného a zkušeného profesionálního pracovníka. Postřiky je nutné aplikovat 2–3krát, v intervalu asi dvou dní, na místa, kde štěnice přežívají. Za úspěšný lze považovat jen takový zásah, při němž jsou v ošetřeném prostoru, tj. v bytě, hotelu nebo v jiném ubytovacím zařízení, vyhubeny všechny štěnice.
4. Nebylo sice prokázáno, že by štěnice přenášely nějaké choroboplodné zárodky, avšak reakce na pobodání štěnicemi jsou velice nepříjemné, dlouho přetrvávají, v některých případech vyžadují i lékařské ošetření. Pro normální populaci obyvatel ČR je pobodání štěnicemi zcela nepřijatelné.
5. NRL pro dezinfekci a deratizaci v SZÚ se v posledních dvou letech významnou měrou podílí na seznamování profesionálních výkonných pracovníků v ochranné dezinfekci a pracovníků hygienické služby se současnými možnostmi hubení štěnic v ČR.

15. 1. 2009

RNDr. Václav Rupeš, CSc.

NRL pro dezinfekci a deratizaci, SZÚ